

Bryssel

Sara Johannesson
Lotta Rönström
+32-2-289 56 24

UD/RS Christian Hagerman

BRÅDSKANDE
För vidare åtgärd

**Motiverat yttrande angående tjänstekoncessioner för
restaurangverksamhet. Överträdelseärende nummer 2013/4153.**

Härmed överlämnas skrivelse från kommissionen med motiverat yttrande kring ovan nämnda ärende.

Observera att skrivelsen skall besvaras senast den **22 juni 2014**.

Riktlinjer för beredningen av överträdelseärenden enligt artikel 258 i EUF-fördraget finns i EU-cirkulär 7.

LESKO

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

GENERALSEKRETARIATET

22. 04. 2014

Bryssel den
SG-Greffe(2014)D/

5920

SVERIGES STÄNDIGA
REPRESENTATION VID
EUROPEISKA UNIONEN
Square de Meeûs, 30
1000 BRUXELLES

BRUXELLES

2014-04-22

167 2013/61885/4/BC:K

Dnr:
Kat: 4.1.5

Motiverat yttrande – Överträdelse nummer 2013/4153

Generalsekretariatet översänder härmed ett motiverat yttrande riktat till Konungariket Sverige i enlighet med artikel 258 i EUF-fördraget.

Generalsekreteraren genom

P.O.

Valérie DREZET-HUMEZ

Bilaga : C(2014) 2418 final

SE

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 16.4.2014

2013/4153

C(2014) 2418 final

MOTIVERAT YTTRANDE

riktat till Konungariket Sverige

i enlighet med artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt till följd av Sveriges överträdelse av etableringsrätten enligt artikel 49 i EUF-fördraget, friheten att tillhandahålla tjänster enligt artikel 56 i EUF-fördraget och principen om effektivt domstolsskydd för en individs rättigheter enligt unionsrätten i enlighet med artikel 19.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen och artikel 47 första stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

MOTIVERAT YTTRANDE

riktat till Konungariket Sverige i enlighet med artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt till följd av Sveriges överträdelse av etableringsrätten enligt artikel 49 i EUF-fördraget, friheten att tillhandahålla tjänster enligt artikel 56 i EUF-fördraget och principen om effektivt domstolsskydd för en individs rättigheter enligt unionsrätten i enlighet med artikel 19.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen och artikel 47 första stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

1. I sak

1. Kommissionen skulle ånyo vilja fästa Sveriges uppmärksamhet på de svenska förvaltningsdomstolarnas beslut att avslå en ekonomisk aktörs yrkande avseende en offentlig tjänstekoncession för restaurangtjänster, vilken tilldelats av Uppsala läns landsting den 22 augusti 2011.

2. Förvaltningsrätten i Uppsala avvisade den 7 september 2011 den ekonomiska aktörens yrkanden med motiveringen att det inte finns något rättsmedel mot en tjänstekoncession i den svenska lagen om offentlig upphandling (mål nr 4561-11). Vidare påpekade rätten att inte heller EU-fördragets principer eller andra allmänna rättsprinciper ger den klagande rätt att överklaga beslutet om tilldelning med stöd av förvaltningslagen. Avslaget bekräftades av Kammarrätten i Stockholm den 10 oktober 2011 (mål nr 6348-11) och slutligen av Högsta förvaltningsdomstolen den 20 december 2011 (mål nr 6348-11).

3. I en formell underrättelse (SG (2013) D/16696; C (2013) 6686) till de svenska myndigheterna av den 18 oktober 2013 framförde kommissionen att de svenska myndigheterna, genom att tilldela kontraktet i fråga till ett företag som inte uppfyllde de relevanta villkor som uppställts av den upphandlande myndigheten, verkar ha överträtt reglerna om etableringsrätt enligt artikel 49 i EUF-fördraget och den grundläggande friheten att tillhandahålla tjänster enligt artikel 56 i EUF-fördraget. Kommissionen tillade att avsaknaden av effektiva rättsmedel eller de otillräckliga rättsmedel som finns i Sverige avskräcker företag från EU att lämna anbud i Sverige, vilket innebär att landet inte iakttar dessa artiklar i EUF-fördraget liksom principen om effektivt domstolsskydd för en individs rättigheter enligt unionsrätten i enlighet med artikel 19.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen och artikel 47 första stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Mot bakgrund av detta uppmanade kommissionen Sverige att lämna sina synpunkter på denna överträdelse inom två månader från mottagandet av den formella underrättelsen.

Kommissionen förbehöll sig också rätten att avge ett motiverat yttrande efter att ha granskat synpunkterna, eller om inga synpunkter inkommit inom den föreskrivna tidsfristen.

4. De svenska myndigheterna inkom med ett svarsbrev, som mottogs den 18 december 2013 (INF(2013) 107714).

2. Rättsligt

5. I sitt svar på den formella underrättelsen anförde de svenska myndigheterna att en skadeståndstalan är ett effektivt rättsmedel för överträdelser i samband med tilldelning av tjänstekoncessioner. De informerade kommissionen om sina planer att genomföra det nya direktivet om koncessioner för offentliga tjänster. De nämnde inte något annat rättsmedel för överträdelser vid tilldelning av koncessioner för offentliga tjänster i Sverige.

6. Kommissionen skulle vilja understryka att EU-domstolen i sin rättspraxis redan klart har uttalat att det avgörande inslaget i ärenden rörande överträdelser av principen om insyn vid tilldelning av tjänstekoncessioner är att det nationella rättssystemet ger de behöriga överklagandeorganen de nödvändiga medlen att återställa insyn i förfarandena. Särskilt i sitt förhandsavgörande i Wall-målet angav domstolen att i fall där ändringar i bestämmelserna i ett avtal om tjänstekoncession medför betydande skillnader i förhållande till de bestämmelser som låg till grund för tilldelningen av den ursprungliga koncessionen och dessa ändringar följaktligen är ägnade att visa på en avsikt från parternas sida att omförhandla de väsentliga villkoren i detta avtal, ska det i enlighet med den berörda medlemsstatens rättsordning förordnas om alla nödvändiga åtgärder för att återställa insynen i förfarandet, inbegripet genomförandet av ett nytt tilldelningsförfarande (mål C-91/08, Wall AG mot Frankfurt am Main, punkt 43). Med andra ord har medlemsstaterna frihet att bestämma hur detta ska ske, men det nationella rättssystemet måste tillhandahålla alla nödvändiga åtgärder för att det ska kunna ske när det behövs.

7. Däremot kan den enda möjligheten i det svenska rättssystemet i form av att begära skadestånd till följd av de skador som vållats av sådana ändringar inte garantera att insynen i ett förfarande återställs.

8. Detta resonemang gäller i ännu högre grad situationer där ett koncessionsavtal tilldelas direkt utan något som helst iakttagande av principen om insyn, vilket enligt domstolen är den mest allvarliga typ av överträdelse av EU-rätten som en upphandlande myndighet kan begå när det gäller offentlig upphandling (mål C-26/03, Stadt Halle).

9. Detsamma gäller situationer där olagliga ändringar görs av villkoren för deltagande i ett förfarande som också leder till att en koncession tilldelas utan att principen om insyn iakttas. Enligt domstolen kan en ändring av ett avtal om tjänstekoncession under dess löptid anses vara betydande om den medför att villkor införs som om de hade ingått i det ursprungliga tilldelningsförfarandet hade möjliggjort deltagande av andra anbudsgivare än de som ursprungligen tilläts delta eller godtagande av ett annat anbud än det som ursprungligen godtogs. Om betydande ändringar av villkoren för deltagande i ett förfarande för tilldelning av en tjänstekoncession offentliggörs i tid kan detta också möjliggöra ett deltagande för andra anbudsgivare än de som ursprungligen tilläts delta eller ett godtagande av ett annat anbud än det som ursprungligen godtogs.

10. Kommissionen anser följaktligen att Sveriges rättssystem inte uppfyller kravet att nationella rättssystem ska tillhandahålla nödvändiga metoder för återställande av insyn i förfaranden för koncessionstilldelning – vilka vid behov kan utvidgas till nya tilldelningsförfaranden (mål C-91/08, Wall AG mot Frankfurt am Main, punkt 43).

11. I sitt svar anför de svenska myndigheterna att de problem som tas upp av kommissionen kommer att lösas när det nya direktivet om tilldelning av koncessionsavtal genomförs, eftersom tillämpningsområdet för prövningsdirektiven därigenom utvidgas

till samtliga förfaranden för koncessionstilldelning. Enligt den tillkännagivna tidsplanen ska genomförandelagstiftningen börja tillämpas den 1 april 2016.

12. Ett införlivande av det nya koncessionsdirektivet den 1 april 2016 skulle emellertid inte tillhandahålla en snabb och effektiv lösning på den mest betydande överträdelsen av EU-lagstiftningen om koncessioner och offentlig upphandling. Denna överträdelse skulle fortsätta i ytterligare två år utan något effektivt rättsmedel. En sådan situation skulle till och med kunna skapa ett incitament för de upphandlande myndigheterna att påskynda olaglig tilldelning av avtal om tjänstekoncessioner innan det nya direktivet införlivas.

13. Att som i detta ärende vänta i mer än två år innan de svenska bestämmelserna om provningsdirektiven enbart utvidgas till att omfatta förfaranden för tilldelning av tjänstekoncessioner, samtidigt som de redan omfattar byggkoncessioner, är inte berättigat. En sådan fördröjning är ännu mindre berättigad med tanke på de allvarliga överträdelser som beskrivs ovan och som har konsekvenser för ekonomiska aktörer i EU som kan vara intresserade av avtal om tjänstekoncessioner i Sverige.

14. I detta avseende skulle kommissionen vilja erinra de svenska myndigheterna om deras skyldigheter enligt principen om gott samarbete i artikel 4.3 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen, där det föreskrivs att medlemsstaterna ”ska vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som följer av fördragen eller av unionens institutioners akter”.

15. Kommissionen vidhåller därför att de svenska myndigheterna, genom att inte tillhandahålla ett effektivt rättsmedel för återställande av insyn i förfaranden för koncessionstilldelning, har överträtt artiklarna 49 och 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, artikel 19.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen och artikel 47 första stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

AVGER DÄRFÖR FÖLJANDE MOTIVERADE YTTRANDE

efter att genom en formell underrättelse av den 18 oktober 2013 ha gett Sverige tillfälle att inkomma med sina synpunkter och med beaktande av det svar av den 18 december 2013 som inkommit från den svenska regeringen.

MOTIVERAT YTTRANDE

enligt artikel 258 första stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Genom att underlåta att i sitt rättssystem införa ett effektivt rättsmedel för återställande av insyn i förfaranden som leder till koncessionstilldelning har Konungariket Sverige underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 49 och 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, artikel 19.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen och artikel 47 första stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

I enlighet med artikel 258 första stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt uppmanar kommissionen Konungariket Sverige att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att rätta sig efter detta motiverade yttrande inom två månader från mottagandet.

Utfärdat i Bryssel den 16.4.2014

På kommissionens vägnar

Michel BARNIER

Ledamot av kommissionen

